تۇرسۇن مەخمۇت

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

رسۇن مەخمۇت

学院图
藏书专用章

جاراھەت گۈلى

(رومان)

مىللەتلەر نەشرىياتى

责任编辑：买买提江·艾山
责任校对：阿依努尔克孜·买买提

图书在版编目(CIP)数据

心灵之白：维吾尔文/ 吐尔逊·麦合木提著. 一北京：
民族出版社，2014.1
ISBN 978-7-105-13663-6

Ⅰ.①心… Ⅱ.①吐… Ⅲ.①长篇小说—中国—当代—
维吾尔语（中国少数民族语言）Ⅳ.①I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2015)第 001101 号

出版发行：民族出版社 htt://www.mzcbs.com
社　　址：北京市和平里北街 14 号　邮编：100013
电　　话：010-64290862（维文室）
印　　刷：北京画中画印刷有限公司
版　　次：2015 年 2 月第 1 版 2015 年 2 月 第 1 次印刷
开　　本：880×1230毫米 32 开
印　　张：12.25
定　　价：35.00 元

ISBN 978-7-105-13663-6/I.2598(维 370)

مەسئۇل مۇھەررىر: مۇھەممەتجان ھەسەن
مەسئۇل كوررېكتور: ئاينۇرقىز مەمتىمىن

تۇرسۇن مەخمۇت

جاراھەت گۈلى

(رومان)

نەشر قىلغۇچى: مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى : بېيجىڭ شەھىرى خېپىڭلى شىمالىي كوچا 14 ـ قورۇ
پوچتا نومۇرى : 100013، تېلېفون نومۇرى: 64290862 ـ 010
ساتقۇچى : جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى : بېيجىڭ خۇاجۇڭخۇا باسما چەكلىك شىركىتى
نەشرى : 2015 ـ يىل 2 ـ ئايدا 1 ـ قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى : 2015 ـ يىل 2 ـ ئايدا 1 ـ قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى : 880 × 1230م م. 32 كەسلەم
باسما تاۋىقى : 12.25
باھاسى : 35.00 يۈەن

ISBN 978 ـ 7 ـ 105 ـ 13663 ـ 6/I.2598(维370)

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب 1
ئىككىنچى باب 46
ئۈچىنچى باب 84
تۆتىنچى باب 121
بەشىنچى باب 158
ئالتىنچى باب 191
يەتتىنچى باب 226
سەككىزىنچى باب 264
توققۇزىنچى باب 304
ئونىنچى باب 346

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

بىرىنچى باب

بۇرۇنقىغا پۈتۈنلەي ئوخشىمايدىغان بولۇپ قالغان پەرھاتنى يىراقتىن كۆردۈم. ئۇ مۈكچەيگىنىچە خىيال بىلەن كېتىپ باراتتى.

پەرھاتنىڭ نەزەرىدىكى دۇنيا بىلەن مەن كۆرۈۋاتقان دۇنيانىڭ پەرقى قانچىلىك؟ قانداقتۇر بىر سېزىمدە ئويلىرىم، خىياللىرىم، چۈشلىرىم، بىزارلىقلىرىم، ئارزۇلىرىم، ئىشقا ئاشماس ئارمانلىرىمنىڭ كۈن ساناپ دېگۈدەك پەرھاتقا ئوخشاپ قېلىۋاتقانلىقىمنى ھېس قىلاتتىم.

بۇرۇنقى پەرھات بىلەن ھازىرقى پەرھاتنىڭ ئوخشىماسلىقىدىن ئىلگىرىكى ھەممە نەرسە بۈگۈنكە ئوخشىمايدىغان تەرزدە تامام ئۆزگىرىپ كەتكەندەك ئويلاپ قالدىم.

بىر قارىسا ھەممە نەرسە بۇرۇنقى بىلەن ئوخشاش، يەنە بىر قارىسا ھەممە نەرسە ئۆزگىرىپ كەتكەندەك، ھەممە نەرسە توختىماي ئۆزگىرىۋاتقاندەك...

كوچىلار، دەرەخلەر، يوللار، گۈللەر، سۇلار، ئۆيلەر، كۆزلەردىكى نۇرلار، تەبەسسۇم ۋە كۈلۈمسىرەشلەر، خىتابلار، راست گەپلەر، يالغان سۆزلەر، ئوسال خۇي، گۈزەل پېئىللار... مېھرىلىك ئاۋازلار سوۋۇپ كەتكەندەك ئىدى.

گۈللەرنىڭ تەبەسسۇمىدىن ھەسرەت تۆكۈلۈۋاتقاندەك قىلاتتى. قىزلارنىڭ نازۇك بارماقلىرى قېتىپ كەتكەندەك قىلاتتى.

ھەممە نەرسە ئۆزگىرىپ كېتىپتۇ. ھەممە نەرسە ئۆز پېتى

تۇرۇپتۇ.

بىر ئادەم مۇشۇنداق ئويلاپ خۇرسىنىپ قويىدى. مۇشۇنداق ئويلايدىغان ئادەملەر كۆپ بولۇشى مۇمكىن.

پەرھاتنىڭ ماڭا دېگەن خىياللىرى ئاجايىپ ئىدى. ئۇنىڭ ماڭا دېمىگەن خىياللىرىنىڭ تېخىمۇ ئاجايىپ ئىكەنلىكىگە ئىشىنەتتىم. پەردە كەتكەندىن كېيىن پەرھات ئۆزگىرىپ كەتتى، يەنە بىر ئويلىسام پەرھات ئۆزگىرىپ كەتكەندىن كېيىن پەردە كەتكەن بولۇشىمۇ مۇمكىن. پەرھاتنىڭ دۇنياسى ئۆزگىرىپ كەتتى. «مەن قايتىپ كېلىمەن، پەرھاتنى ھېچكىمگە بەرمەيمەن...» پەردە مۇشۇ گەپنى دېگەندە يىغلىغان ئىدى، ئۇنىڭ مەيۈس ئاۋازى يۈرەكنى تىترىتەتتى. بىر ئايال ماڭا: «ئاياللارغا ئەرلەرنىڭ قەلبى ھەممىدىن مۇھىم، باشقىسى بىر تىيىن...» دېگەندە مەن پەردەنى ئويلاپ قالغانىدىم. پەرھاتنىڭ يېنىدىن، روھىدىن يىراقلاپ كەتكىنى پەردەلا ئەمەستەك قىلاتتى. پەرھاتنىڭ سوئال ئىزدەشلىرى شۇ كۈندىن باشلانغان بولۇشى مۇمكىن.

پەرھات بىر سوئال ئىزدەپ يۈرىدۇ. پەرھات ئاشۇ سوئالنى تاپالىسا بولاتتى. مەن گاھىدا ئۇنىڭ ناھايىتى نۇرغۇن ئىشلارنىڭ جاۋابى يېشىلىدىغان ئاشۇ سوئالنى تاپالىشىغا ئىشىنەلمەي قالىمەن، شۇنداقتىمۇ ئۇنى تاپسىكەن دېگەن ئۈمىدتىمەن.

پەرھات مەندىن يىراقلاپ كېتىۋاتقاندەك قىلاتتى. ماڭا ئوخشايدىغان پەرھات يىراقلاپ كېتىۋاتاتتى، سۈرىدىغان خىياللىرىمىز، كۆرىدىغان چۈشلىرىمىز ئوخشىسا كېرەك، دەپ ئويلايتتىم. ئۇ يەنە، جاھاننىڭ قانداق ئۆزگىرىشىنى ئالدىن بىلگىلى بولمىغاندىكىن بىز پەقەت ھاڭۋېقىپ قاراپ تۇرۇشقىلا يارايمىز، دۇنيانىڭ ئىشلىرىنى ئىلكىدە تۇتۇپ تۇرغانلارنىڭ نېمە خىيالى بارلىقىنى مەڭگۈ بىلگىلى بولمايدۇ، دېگەنلەرنى خىيال قىلاتتى.

مەن نېمە ئىش قىلىدىغان ئادەم؟

خىزمەت قىلىمەن، ئۆيۈمدە يوقىلاڭ ئىشلار بىلەن مەشغۇل بولىمەن، مەندىن گۇمان قىلىدىغان، كورپىيەنىڭ فىلىملىرىنى زېرىكمەي كۆرىدىغان خوتۇنۇم بىلەن تالاش ـ تارتىش قىلىپ ھېرىپ كېتىمەن. يىرگىنىپ تۇرۇپ ھاراق ئىچىمەن، تاماكا چېكىمەن. بىركىملەر بىلەن زىددىيەتلىشىمەن، ئاۋۇ ياخشى، ماۋۇ يامان دەپ قايناپ سۆزلەيمەن، خۇپىيانە كوچىلاردا ماڭىمەن... بىر قارىسام ئىشلار بۇنداق بولماسلىقى كېرەكتەك، مەن بۇنداق ياشىسام بولمايدىغاندەك، كۆڭلىرىم بۇنداق ئۆتسە بولمايدىغاندەك قىلاتتىم. ئەمما، مۇشۇنداق ئىشلارنى قىلمىسام نېمە قىلىشىمنى يەنە بىلمەيمەن. بۇنىڭدىن باشقىراق قانداق كۈن كەچۈرۈشنى، قانداق ئىشلارنى قىلىشنى بىلمەيمەن. قىلىۋاتقان ئىشلىرىمنىڭ قاملاشمايۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ يەنە داۋاملىق شۇ ئىشلار بىلەن كۈنۈم ئۆتىدۇ.

تارچۇققا ئاران پاتقان دۇكاندىكى ياڭراتقۇدىن قىش كۈنىدىكى كاككۇكنىڭ غېرىبانە ھالىنى مۇساپىرنىڭ قىسمەتلىرىگە تەققاسلىغان مۇڭلۇق ناخشا ئاڭلىنىپ تۇرغان ئەتىگىنى، شامال يوللاردىكى قۇملارنى ئۇچۇرۇپ يۈرەتتى. يىراق بىر يەرلەردىكى قۇملارنىڭ سۇلىرى ئاستا ئاقىدىغان دەريادىن، ئېتىزلاردىن، دەرەخلىكلەر ئارىسىدىن، ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىلىرىدىن ئۆتۈپ مۇشۇ يەرگە كەلگەنلىكىگە ھەيران قالىدىغان، يۇمشاق، ئەمما قورقۇنچلۇق قۇملارنىڭ ئادەملەر ياشايدىغان كوچىلاردا پەيدا بولۇپ قالغىنىدىن قورقۇنچ ھېس قىلىدىغان، پىستە كۈچۈكلەرنىڭ، تۇرقى غەلىتە كىچىك ئىتلارنىڭ ئادەملەر بىلەن بىللە ئۇدۇل كەلگەن يەرلەرگە كىرىپ چىقىپ يۈرگىنىدىن ئەجەبلىنىدىغان، يېرىم يالىڭاچ بەدىنى بىلەن يورۇق كوچىلاردا خىرامان يۈرىدىغان خوتۇنلارنىڭ تۇرقىنى ئەقلىگە سىغدۇرۇپ بولالماي ئىچى پۇشۇقتا قالغان بىر ئادەم كاككۇك نالىسى ھەققىدىكى ناخشا

ئۇزاق ئاڭلانغان ئاشۇ كۈننى ئەسلەپ جىمجىت ئولتۇرۇپ قال-دى. ناخشا چىرايلىق كۈيلەپ تۇرغان شۇ دەمدە ئۇ ئۆز-ئۆزىگە:

— ئەجەب مۇڭلۇق ناخشىكەن، شۇنداق چىرايلىق، — دېدى.

— سەنۇبەر تۇرسۇننىڭ ناخشىسى... ئاڭلىمىغانما؟

ناتونۇش بىر ئادەم شۇنداق دېدى. ئۇ چۆچۈپ كەتتى.

ئۇ شۇ چاغنىڭ كۆز ياكى ئەتىياز ئىكەنلىكىنى يادىغا ئالالمىدى. ئۆزىنىڭ ئۇنتۇغاق بولۇپ قالغانلىقىدىن بەكلا مە-يۇسلىنىپ كەتتى. بىر چاغلاردا ئىشىكى ئالدىدا لايلىنىپ ئې-قىۋاتقان سۇلارغا يۇندى تۆككەن ئادەملەرگە ھەيران بولۇپ پۈت-لىرىغا سۇۋىشىپ تۇرغان قېرى ئىتنىڭ قولاقلىرىنى سىلاپ ئولتۇرۇپ مۇشۇنداق مەيۇسلىنىپ كەتكەن ئىدى. ئىتنىڭ خۇن-سىز كۆزلىرى شۇ قەدەر ئېچىنىشلىق تەرزدە ئۇنىڭغا تەلمۈرۈپ تۇراتتى. مۇشۇ دۇنياغا ئۆزلۈكىدىن كېلىپ قالمىغان بۇ جان ئىگىسى شۇ ھالدا نېمىلەرنى تەمە قىلىپ ئىگىسىگە سۈركىلىپ تۇرىدىغاندۇ؟ ئۇ ئىتنىڭ نەزەرىدىكى بۇ دۇنيا زادى قانداقتۇ؟ دېگەنلەرنى ئويلاپ گاڭگىراپ قالدى. ئۇ ئىتنىڭ كۆزلىرىگە قا-راپ ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىشتىن ئىككى كۈن بۇرۇنقى جۈمە كۈنى بۇرۇندىن ئانچە - مۇنچە سالام - سەھەت قىلىشىپ كېلىۋاتقان بىر دېھقان تونۇشى بىلەن كوچىدىلا قىزىرىشىپ قالغان ئىدى.

— يەيدىغان نەرسىلەرنىڭ تەمى قالمايۋاتىدۇ، بۇرۇنقىدەك ئېغىل ئوغۇتى، يېشىل ئوغۇتلارنى ئىشلىتىپ بۇغداي تېرى-ساڭلار بولاتتى.

— سىز شۇنداق دېگەن بىلەن ھازىرقى يەرلەر ئاشۇ تەييار ئوغۇتقا كۆنۈپ قالدى، شۇنى چاچمىساق يەر ھوسۇل بەرمەيدۇ.

بۇنداق بولمىسا بولاتتى، نېمىشقا مۇشۇنداق بولۇپ قالدى؟ مېھرىلىك تەبەسسۇم بىلەن سېھىرلىك ئىشق ئارىمىزدىن يوقاپ

كەتمىسە بولاتتى.

مىليونلاپ چىرايلىق ئارزۇلار يۈرەكلەردە سىسىپ تۈگەيدۇ، مىليونلاپ شېرىن تۇيغۇلار تۇنجۇقۇپ ۋەيران بولىدۇ.

ئۇنىڭ كۆڭلى پەرىشان بولۇپ كەتتى، خەقلەرنىڭ ئاغزىدىن هازىرقى ئادەملەر بۇزۇلۇپ كەتتى، ئىشلارنىڭ تايىنى قالمىدى، ياخشى بىلەن ياماننى ئايرىغىلى بولمايدىغان بولۇپ كەتتى، ئادەملەر يامان ئىشلارغا كۆنۈپ كەتتى، دېگەندەك گەپلەرنى ئاڭلاپ نېمە قىلارىنى بىلمەي قالغانىدى. ئادەملەر كۆنۈپ قالغان يامان ئىشلار ئاز ئەمەس، يەنە ئاشۇ يامان دېيىلىدىغان ئىشلارغا توپا چېچىۋاتقانلارمۇ ساماندەك. ئەمدى مۇنۇ ئادەم قوپۇپ يەرنى تەيىيار ئوغۇتقا كۆنۈۋالدى، دەپ قاقشاۋاتىدۇ. كۆنۈۋېلىش دېگەن زادى قورقۇنچلۇق بولسا كېرەك!؟ كەپتەرلىرىگە دان چېچىپ كۆنلىرىنى خۇشال ئۆتكۈزۈشكە ئادەتلىنىپ كەتكەن بىر بوۋاي ئۇلارنىڭ يېنىدىن خىرامان ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ ئىككىسىنى زاڭلىق قىلىپ مىيىقىدا كۈلۈپ قويدى. بوۋاي كۆرگەن كۈنلىرىنى تولا ئەسلەپ زېرىكىپ كەتكەندەك قىلاتتى. ئۇ ئىككىيلەننى ئەخمەق هەم ئەقىلسىز، دەپ ئويلىغان بولسا كېرەك.

يولدا تۇرۇپ بۇغداي هەققىدە بىر نېمە دېيىشىۋاتقان ئىككىيلەنگە زاڭلىق ئارىلاش قاراۋاتقان بوۋاي بۇگۇن ئەتىگەن مەكتەپ مۇدىرى بولۇپ ئىشلەيدىغان نەۋرىسى بىلەن تاكاللىشىپ قالغان ئىدى.

— جاهان نېمە بولۇپ كەتتى زادى؟ بىزنىڭ مەكتەپتە ئىككى قىز ئوقۇغۇچى دادىسى دېمەتلىك ئادەملەر بىلەن قېچىپ كېتىپتۇ، بۇ ئاھانەتتىن ئۇيقۇم كەلمەي كۆزۈمنى يۇممىغىلى ئۈچ كۈن بولدى.

بوۋاي ئالىقىنىغا چاپلىشىپ قالغان بۇغدايلارنى تېرىشتۇرۇپ تۇرۇپ چاچلىرى ۋاقىتسىز شالاڭلاپ هەم ئاقىرىپ كەتكەن نەۋرىسىگە سوغۇق نەزەر سالدى. كۆك كەپتەرلەر يەرگە چېچىلى-

غان بوغدايلارنى كۆكۈللۈك چوقۇلاپ تالىشىپ يېيىشەتتى. كەپ-
تەرلەرنىڭ نازۇك، چىرايلىق تۇرقى شۇنداق يېقىملىق ئىدى.
— سەن ئاشۇ قىزلارنىڭ دادىسى بىلەن ئانىسىنىڭ قانداق
ئادەملەر ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ باقتىڭمۇ؟
— كۆردۇم، بىز بالىلارنى سىلەرگە ساق بەرگەن، بالىلى-
رىمىزنى تېپىپ بەرمىسەڭلار بولمايدۇ، دەپ كەپتىكەن.
نەۋرىسىنىڭ خۇنسىز كۆزلىرى دانلاۋاتقان كەپتەرلەرگە
تىكىلگەن ئىدى. كىچىككىنە جانىۋارلارنىڭ تالىشىپ دان يې-
يىشلىرى ئۇنىڭغا قانداقتۇر بىر نەرسىنى چۈشەندۈرۈۋاتسا كې-
رەك.
— قانداقراق ئادەملەركەن؟ — بوۋاي سىنچى كۆزلىرىنى
نەۋرىسىگە تىكتى. ئۇ نەۋرىسىنىڭ ناھايىتى تېز قېرىپ كېتى-
ۋاتقانلىقىدىن ھەيران قالدى.
— ئادەتتىكىدەك ئادەملەر، خوتۇنلىرى سىنىپ مەسئۇل-
لىرىنى تىللاپ تويغۇزۇۋەتتى.
— ئەرلىرىچۇ؟
— ئەرلىرى جىم تۇردى.
بوۋاينىڭ چوڭقۇر چاناقلىرى ئارىسىدىكى قارا كۆزلىرىدىن
غەزەپكىمۇ، ئېچ ئاغرىتىشقىمۇ ئوخشىمايدىغان بىر نۇر چېقىن-
داپ تۇراتتى.
— باشقىچە ئالامەتلەرنى سەزمىدىڭمۇ؟ مەسىلەن، ئۇ ئا-
ياللارنىڭ يۈرۈش - تۇرۇشى، ئەرلىرىنىڭ تەققى - تۇرقى دې-
گەندەكلەرگە...
— ياق، تازا دىققەت قىلماپتىمەن.
بوۋاي كەپتەرلەرگە ئۇزاق تىكىلىپ تۇردى. كەپتەرلەرنىڭ
قىزغۇچ كۆزلىرى جىددىي ئىدى، تۇمشۇقلىرىنى دانغا ئۇرۇش-
لىرى قىزىقارلىق ئىدى.
— بالا دېگەن ئاتا - ئانىنى دوراپ ئادەم بولىدۇ، سەنمۇ

ئەمەلىيەتتە مەكتىپىڭدىكى نەچچە مىڭ بالىنىڭ ئاتىسى، سەن تايىنسىز بولساڭ ئاشۇ نەچچە مىڭ بالىمۇ خۇددى سېنى دوراپ چىقىدۇ، — نەۋرىسى بوۋايغا يالتىيىدە قاراپ قويىدى. بوۋاينىڭ يۈرىكى ئېچىشقاندەك بولدى.

— ما گېپىڭ ئېشىپ كەتتى، بالا خەقنىڭ تۇرسا ئۇلارنىڭ قانداق ئادەم بولۇشىنى ماڭا يۈكلىسەڭ بۇ قانداق گەپ؟

— بالىلار ئىككى ئارىلىقتا قالدى، ئاتىسى بىلەن ئانىسى مەكتەپكە ئىتتىرگەن، سىلەر ئاتا ـ ئانىسىغا ئىتتىرىۋاتقان، بۇ ھالدا ھەر بالا بولسا بولىدۇ، دېگىنە ئەمدى؟

— سەنمۇ ھەر نېمە دەيسەن، بىزگىمۇ ئاسان ئەمەس، ھا ـ زىرقى بالىلارغا نېمە بولدىكى، ھېچ ئەقلىم يەتمەيدۇ، دېمىگەن چىرايلىق گەپ، قىلمىغان تەربىيە قالمايدۇ، ئەمما ھېلىقىدەك تايىنى يوق ئىشلارنى تۈزەپ بولالمايۋاتىمىز، توۋا قىلدىم.

— تەربىيەڭلەر يالغان، سىڭىشلىك ئەمەس، تاشقا سۇ سىڭمىگەندەك بالىلارنىڭ ئاچقان يېرىگە بارمايدۇ. يەنە دېسەڭ ئالدى بىلەن ئاتا ـ ئانا بولغانلارنى، ئاندىن سىلەرنى تۈزەش لازىم، بالام، ئاندىن بالىلار تۈزىلىدۇ.

— يارامغا تۇز سەپمىگىنە بوۋا.

بوۋاي يەر ھەم بۇغداي ھەققىدە تالاش قىلىۋاتقانلارنىڭ يې ـ نىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ نەۋرىسى بىلەن بولغان سۆزلىرىنى ئەسلەپ قالدى. ئۇنىڭ دادا بولغانلار، ئانا بولغانلار، بالا بول ـ غانلارغا ئىچى ئاغرىپ قېلىۋاتقاندەك قىلاتتى. ئۇ گەپ قىلماي ھاسىسى بىلەن يەرنى جىجىپ ھەسەن قازى دېگەن خەتلەرنى يازدى، بوۋاي پات ـ پات ئىسمىنى يەرگە يازاتتى، ئارقىدىن يەنە ئۆچۈرۈۋېتەتتى.

— بۇ نېمە دېگەن گەپ؟ يەر دېگەن يا ئادەم بولمىسا بىر نېمىلەرگە خۇمار بولۇپ قالىدىغان.

— يەر دېگەنمۇ ئادەمگە ئوخشاش.

دېھقاننىڭ ئۈسۈپ كەتكەن ساقىلى بىلەن قېلىن كالپۇكـ
لىرى ئۇنى بىپەرۋا، ھاكاۋۇر كۆرسەتتەتتى. يەنە بىرقارىسا
دۆت، ئەخمەقتەكمۇ تەسىر بېرەتتى.

— ئىشقىلىپ ھۇرۇن بولۇپ كەتتىڭلار جۇمۇ، بۇرۇنقى
دېھقانلار قىشلىقى ھارۋىلىرىنى ھەيدەپ شەھەرگە كىرىپ ئوغۇت
يىغاتتى، ھازىر تەييار ئوغۇتقا كۆنۈپ ئۆزۈڭلارنىڭمۇ، بىزنىڭمۇ
ئەقلىمىزنى بۇلغاپ بولدۇڭلار.

— سىز شۇنداق دېگەن بىلەن دېھقانچىلىق قىلماق تەس.

ئۇ ئۆزىنىڭ ئەخمىقانە ئىش قىلىۋاتقانلىقىنى، بۇنداق دەپ
يۇرۇشىنىڭ ھېچنېمىگە پايدىسى يوقلۇقىنى بىلىپ تۇرۇپ يەنە
شۇنداق سۆزلەۋاتقانلىقىنى خەقلەر بىلىپ قالسا سەت تۇرىدۇ،
دەپ ئويلاپ قالدى.

— ھېچ يەردە ئاسان ئىش يوق، ئۆلگەندىن كېيىنمۇ ئارام-
چىلىق يوق، شۇ يەردىمۇ مۇشۇ دۇنيادىكى ياخشى - يامان
ئىشلاردىن ھېساب بېرىدىغان گەپ.

— قويۇڭا بۇ گەپنى، مېنىڭ ئالدىراش ئىشىم بار ئىدى.
ماڭغاچ تۇراي.

دېھقان ئاچچىق بىلەن كېتىپ قالدى، ئۇنىڭ ئىسمى نەمەت
تاشچى ئىدى، ئىسمى ئەمەت بولۇشىمۇ مۇمكىن، ئەمما لەقىمى-
نىڭ تاشچى ئىكەنلىكى راست، خەقلەرنىڭ ئىسمىنى تۇتۇۋې-
لىشىمۇ مۇھىم ئىش ئىدى. نەچچە يىلدىن بېرى سالام - سەھەت
قىلىشىپ ئۆتكەن بىرسىنىڭ ئىسمىنى ئەسلىيەلمىسەم بۇنىڭ
ئۆزى قاملاشمىغانلا بىر ئىشتە. خەق بىلەن نېمە كارىم؟ يېرىنى
قانداق تېرىسا شۇنداق تېرىمامدۇ، ئارتۇق ئىشقا ئارىلىشىدىغان
بولۇپ قالدىم. يەيدىغان نەرسىلەر، ئىچىدىغان نەرسىلەر، كىيىد-
دىغان نەرسىلەر بۇلغىنىپ كەتسە ئادەمنىڭ روھى، جىسمى،
ئوي - پىكرى تەڭ بۇلغىنىدۇ. بۇنداق ئىشلار بىلەن ھېچكىمـ-
نىڭ كارى يوق. ئالىم كىتاب بۇ گەپلەرنى ئاڭلىسا بۇنىڭغا باش-

قىچىرەك بىر نېمە دېيىشى مۇمكىن ئىدى.

ئۇ بىركىمدىن ناھەق تىل ئىشىتىپ قورساق كۆپۈكىگە قالغاندەك جېنى سىقىلىپ ئۇھ تارتقىنىچە جىم بولۇپ قالدى. تۇيۇقسىز ئۆستەڭ سۈيىنى سېغىنىپ قالدى... لاي سۇنىڭ يېنىك شاۋقۇنلىرىغا قۇلاق سالسا مىڭ يىل بۇرۇنقى ئىشلار بىلەن مىڭ يىل كېيىنكى ئىشلار بىر يەرگە كېلىدىغاندەك ئويلاپ قالاتتى. كۆز ئالدىدىكى ئاشۇ سۇلار دۇنيادا پەقەت بىرلا قېتىم مۇشۇ ھالدا، رىتىملىق شاۋقۇنلاپ، چىرايلىق بۇژغۇنلاپ ئاقالىشى مۇمكىن. ئۇنىڭمۇ پەقەت مۇشۇ بىر قېتىملا مۇشۇنداق ئويلىيالىشى مۇمكىن.

ئۇ ھەسەن قازىنىڭ كەينىدىن قاراپ قالدى، نەمەت تاشچى بىلەن بۇ كىشى تۇغقان بولۇشى مۇمكىن.

نەمەت تاشچىنىڭ گەپلىرى كۆڭلۈمگە كەلدى. بەزى قىلىقلىرىمنى تۈزىمىسەم بولماپتۇ، مەن بىر ئادەم بۇ جاھاندىكى جىق ئىشلارنى ھېچنېمە قىلىپ بولالمايمەن، ئەڭ ياخشىسى ئۆزۈمنى چىڭ تۇتۇپ تېتىقسىز، بىتايىن ئىشلاردىن نېرى بولۇپ ياشىسام بولىدىغاندەك قىلىدۇ.

ئۇ ئاپئاق يەكتىكىنىڭ ئۇزۇن پەشلىرىنى چىرايلىق لەپىلدىتىپ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ساقاللىق بوۋاينىڭ ئۆزى ھەم نەمەت تاشچىنى زاڭلىق قىلىپ كۈلگەنلىكىنى، ئارقىدىن مۇدىر نەۋرىسىنىڭ ھەسرىتى توغرۇلۇق خىيال قىلغانلىقىنى بىلمەيتتى. بۇ دۇنيادا ھەركىمنىڭ خۇشلۇقى، غەم - قايغۇسى ئۆزىگە، بىركىملەر ھېسداشلىق قىلسىمۇ دەردنى تارتىشىپ بېرەلمەيدۇ، شۇڭا دەيدۇ: «ھەركىمنىڭ يۈكى ئۆزىگە ئېغىر».

بىكارچىلىقتا كۈننى كەچ قىلالمايدىغان، كېچىنى تاڭ ئاتقۇزالمايدىغان ئادەملەر ساماندەك. بەزى ئادەملەرنىڭ ئۆمرى شارقىراتمىنىڭ سۈيىدەك تېز ھەم جۇشقۇن ئۆتىدۇ، بەزىلەرنىڭ كۈنلىرى قېرىق ئېرىقنىڭ سۈيىدەك ئاستا ھەم بىخۇشلۇق ئىـ-

چىدە تامام بولىدۇ. دەريالار ئۆز يولىدا ئېقىۋاتقان، دېڭىزلار دولقۇنلاپ، قوي ـ قوزىلار، قوتاز ـ جەرەنلەر قىيغىتىپ، ئادەملەر ھاياتنىڭ قايناملىرىدا پىرقىراپ يۈرگەن بۇ دۇنيادىن ھۇزۇر ئېلىپ ياشاشنى بىلەلمىسەك قانداق قىلىمىز؟ بۇ جاۋاب بەرمەك تەس بىر سوئال.

بۇنىڭدىن كېيىن ئۇدۇل كەلگەن بىركىملەر بىلەن تاققۇ ـ تۇققا گەپلەرنى قىلىشمىسام بولىدىكەن. قىرىق ياشتىن ئېشىپتىمەن، بۇ ئۆمۈرنىڭ تەڭدىن تولىسى ئۆتۈپ كەتكەنگە بارا ـ ۋەر. مۇشۇ ياشقا كىرگەندە خەقلەرنىڭ سوغۇق گەپلىرى ھار كېلىدىكەن. نەمەت تاشچى دېگەن پەسەندىنىڭ گېپىنى قارا، ئىشىم بار ئىدى، دەپلا خوشمۇ دېمەي كەتكىنىنى. نېمىشقا خەقلەرنى بىزار قىلىدىغان گەپلەرنى قىلىپ يۈرىدىغاندىمەن؟ گەپ قىلماي دېسە بەزى ئىشلارغا ئادەمنىڭ بىر نېمە دېگۈسى كېلىدۇ. گەپ قىلسام ھە دېگەندە رەنجىش كېلىپ چىقىدۇ. خو ـ تۇن بىلەنمۇ دېيىشىدىغان گەپلىرىمىز بارغانسېرى ئازلاپ كەت ـ تى. ئوغلۇمنىڭ مېنىڭ گەپلىرىمنى ئاڭلاشقا رەۋىتى يوقتەك، مەن گەپ قىلسام مەجبۇرىي ئاڭلاۋاتقاندەكلا. بۇنىڭدىن كېيىن كۆڭلۈمنى خۇش تۇتۇپ بىركىم گەپ سورىمىسا گەپ قىلماي، گەپ قىلىشقا توغرا كەلگەندىمۇ ئالدىرىماي ئويلاپ، بىركىمنى قايىل قىلالىغۇدەك گەپلەر بولسا قىلاي، بولمىسا جىم تۇراي. ئۆلىدىغان جاھاندا نەدە بىر تايىنى يوق ئادەملەرنىڭ نەزەرىدىن چۈشۈپ كېتىشكە بولمايدۇ.

ئىكرام دۆلەت نەمەت تاشچىنىڭ قىلىقىنى پەقەت ئەقلىگە سىغدۇرالمىدى. شۇنداق تايىنسىز ئادەمدىن ھاقارەت ئاڭلىغىنى ئۈچۈن بەكلا پەرىشان بولۇپ كەتتى.

ــ بىز كىمگە ئوخشايمىز ئىكرام؟

پەرھاتنىڭ مانانلىشىپ تۇرغان كۆزلىرىگە قارىماق تەس ئىدى.

— ئۆزىمىزگە.
— گەپ شۇنداق دېيىلسىمۇ ئەمەلىيەتتە ئۆزىمىزگە ئوخ-شىمايمىز، بىز باشقىلارغا ئوخشىيالماي، باشقىلار بىزگە ئوخ-شىيالماي ئاۋارە بولۇپ يۈرىمىز.
— نېمىشقا مۇشۇنداق بولىدۇ؟
— مەن مۇشۇ توغرۇلۇق سوئال ئىزدەپ يۈرىمەن.
ئۇ پەرھاتنىڭ گېپىگە ئېرەن قىلماي كەتمىدى. بۈرۈنقى پەرھات بىلەن بۈگۈنكى پەرھاتنى بىر يەرگە قويغىلى بولمايتتى.
ئۇ ناھايىتى بۈرۈنلا ھېچنېمىنى ئويلىماسلىق، ھېچ ئىش بىلەن كارى بولماي ئۆزىنى بىلىپ يۈرۈش، ئارتۇق ئىشقا ئا-رىلاشماسلىق قارارىغا كەلگەن بولسىمۇ، ئۆزىنىڭ بۇ قارارىغا ئەمەل قىلىپ بولالماي ئاۋارە بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئالدىنقى ھەپتە مەرۇپ توختى بىلەن ئۇزاق مۇڭدىشىپ ئولتۇردى. يانچۇ-قىغا نەچچە قاپ قارتنى سېلىپ قارتا ساناپ ئولتۇرغان مەرۇپ توختى بىلىپ - بىلمەي دەردلىرىنى تۆكتى. چوڭ قىزىنىڭ ئاجرىشىپ كېتىشى، نەۋرىسىنىڭ كىچىك تۇرۇپلا ھاراققا ئام-راق بولۇپ قېلىشى، قىز نەۋرىسىنىڭ بەك قىسقا يوپكا كى-يىپ، تومپىيىپ تۇرغان كاسىلىرىنى تولغاپ ھويلىسىدا ئۇياق-دىن - بۇيانغا مېڭىپ يۈرۈشلىرى، ھويلىدىكى دەرەخلەرنىڭ قۇرۇپ كېتىشى، ساختا ئۇن يەپ قېلىپ ئاشقازىنىنىڭ ئاغرىي-دىغان بولۇپ قېلىشى، قاسساپ قوشنىسىنىڭ ھويلىسىدىن چى-قىدىغان مالنىڭ يىن، قانلىرى ئېقىپ كەتكىنىدىن چىقىدىغان ئىپلاس پۇراقتىن نەپسىنىڭ قىسىلىپ كېتىشى، ئالىلىكىملەر-نىڭ ئىشكى ئالدىدىن سەت گەپلەرنى قىلىشىپ ئۆتۈپ كېتى-شى... مەرۇپ توختىنىڭ كۆڭلىنى پاراكەندە قىلاتتى. بۈرۈنلاردا بىر گەپ باشلىۋالسا ئادەمنى زېرىكتۈرۈۋېتىدىغان خوتۇنىنىڭ تۇرۇپلا گەپ سورىمىسا گەپ قىلمايدىغان، بىر نۇقتىغا تىكىل-

گىنچە جىملا ئۇلتۇرۇپ قالدىغان، گەپ باشلىۋالسا توختىيال-
مايدىغان بولۇپ قېلىشى بەكلا ئىچىنى پۇشۇرۇۋېتىپ باراتتى.
مەرۇپ توختى ھەسرەت بىلەن شۇنداق ئويلايدىكەن: ئەللىك
يىلغا يېقىن ئۆمرى مۇشۇ خوتۇن بىلەن ئۆتۈپتۇ، بىر زامانلاردا
سەل ئالدىغا ئېڭىشىپ ماڭىدىغان، بويى پاكار، قاچانلا قارىسا
يوغان قورسىقى بىلەن ئېغىر ئاياغ بولۇپ قالغاندەك كۆرۈنىدى-
غان خوتۇننى ھەر كۆرگەندە مۇشۇ خوتۇن مېنى تۇگەشتۇردى،
مېنىڭ ئۆمرۇم بىھۇدە ئۆتۈپ كېتىدىغان بولدى، دەپ ھەسرەت
چەككەن، ئۇنىڭدىن قانداق قۇتۇلۇپ كېتىشنىڭ كويىغا چۈشكەن
چاغلىرىمۇ بولغان. ئەمما، خوتۇننى كۆڭلى كۆتۈرمىگەنسېرى
بۇ خوتۇن بىرىنىڭ كەينىدىن بىرنى تۇغىۋەردى، باللار كۆپەي-
گەنسېرى باللارنىڭ ھەر بىرى بىر قول بولۇپ ئۇنى بۇ ئۆيگە
مەھكەم چىرمىۋالدى. ھەر بىر بالا خۇددى بىر يىلتىز بولۇپ
ئۇنىڭ پۇتلىرىنى، قوللىرىنى بۇ ئۆيگە چىڭ باغلىۋالدى. ئۇ
ئۆزىنىڭ 30 ـ 40 ياشلىرىدىكى ھېس ـ تۇيغۇلىرىنى، ئويلى-
غانلىرىنى، تاتلىق ئارمانلىرىنى، ئاچچىق ھەسرەتلىرىنى ھازىر
پۇتۇنلەي ئۇنتۇپ كەتكەندەك قىلاتتى.

مەرۇپ توختى ئاچچىق بىلەن ۋارقىراپ كېتەتتى:

ــ سەن زادى نېمە بولدۇڭ؟

ــ نېمە بوپتىمەن؟

ــ نېمە زۇۋانىڭ تۇتۇلۇپ قالغاندەك جىملا ئولتۇرىسەن
ئادەمنىڭ ئىچىنى سىقىپ؟

ــ گەپ قىلغۇم كەلمەيدۇ.

ــ نېمىشقا؟

ــ سىز مېنى بىر چاغلاردا قاچان زۇۋانىڭ تۇتۇلۇپ قالار؟
دەپ قارغايتتىڭىزغۇ.

ــ ھە، نېمە بوپتۇ؟

ــ مانا ئەمدى گەپ قىلمايمەن، قېنى، ھېچكىم گەپ قىل-

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com